

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

Cap. IX. Transitus ab Aspirationibus ad Contemplationem: Addita quaedam de Aspiratione passivâ? Quid sit Contemplatio? Ejus objectum, & causae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

Christiana perfectio, non est amor efficiens, si-
ve affectuosus, ut ajunt; sed efficiens, practi-
cus, & obediens, qui à proprio bono vo-
luntatem omnino abducit, Deoque subicit,
ejusque voluntati tam imperanti, quam consu-
lenti conformem facit. Affectus quidam tene-
ri & molles, ignavi sunt, & otiosi, & lacry-
mâ nihil citius arefcit. Si quis Dominus ser-
vum habeat, qui domi otiosus sedeat, magnifi-
centiam ejus & opes semper contemplans, &
nihil aliud obsequii præstet, is certè hunc ser-
vum tanquam muneris suo ineptum arguet, & à
servitio amovebit. Ideò Christus observantiam
mandatorum præcipit, & Sancti Patres studium
bonorum operum super omnia commendant.
Ad hunc amorem practicum omnes aspiratio-
nes dirigi debent, ex illo quippe oritur vera &
solida devotio, purum gaudium, atque acqui-
sitio virtutum. Tertium, quod licet distinxe-
rimus tres supradictos status penès tria officia
& exercitia, puritatis scilicet, lucis, & amo-
ris; non id tamen eò sensu intelligendum est,
ac si purgatio ad cæteros status, illuminatio ad
primum & tertium, & perfectio ad duos prio-
res non extendatur. In unoquoque enim omnes
actus hierarchici reperiuntur, & in purgativâ
non solum emundatio à peccatis, sed etiam no-
ticia veritatis, & Dei amor vigens, & sic de
reliquis; tantòque excellentiùs isti actus fiunt,
quantò status est sublimior. Ideirò tamen uni-
cuique statui proprium destinatur officium, quia
illi congruentius, magisque essenziale est, & ad
ipsum duo reliqua dirigere oportet: in primo
nimirum; lucem & amorem ad purgationem,
in secundo purgationem & amorem ad illumina-
tionem, in tertio puritatem & lucem ad amo-
rem. Hâc (k) autem actuum communicatio-
ne fit, ut & dolor ex amore dulcior sit, & a-
mor ex causis ritè perpenfis justis doloris secu-
rior, & incitator: cumque commiscetur
actus unius viæ cum actibus & exercitiis alte-
rius; incipientes ad majora jugiter aspirant:
proficientes verò & perfecti memoriam reti-
nent & affectum earum rerum; quæ sunt fun-
damenta perfectionis, & prima principia sancti-
tatis.

(k) Henric. Morus in *Methodo exercitiorum S. Iguar-
ti* §. 1.

CAPUT IX.

*Transitus ab Aspirationibus ad contempla-
tionem. Addita quedam de Aspiratione
passivâ. Quid sit contemplatio. Ejus obje-
ctum & causa?*

1. **A**spirationibus tanquam alis evehitur A-
nima ad felicissimas cum Deo nuptias;
earum enim mediante usu id evenire potest,
quod dixit Abbas Alois, (a) *Quia si vult ho-
mo, in unâ die usque ad Vesperam pervenit ad
mensuram Divinitatis.* Sed hoc rarum, difficil-
limum, & vix intelligibile est: & nos infrâ de
duratione statûs aspirationum differemus. Nunc
videndum, quo pacto ab illis ad contemplatio-
nem fiat transitus. Revocatâ siquidem ad in-
teriora sua, mediante aspirationum activitate,
inferioris hominis capacitate, & elevatâ ad
Deum mente motibus anagogicis, affectuque
succenso, spiritus rationalis à viaculis passio-
num, & fallacis sæculi expeditus ad cœlestia
perlustranda lumen internum dirigit, & ad sta-
tum transit altissimæ ac divinæ contempla-
tionis. *Illuxerunt*, inquit Psalmographus; (b) *co-
ruscationes tuæ orbi terræ; vidit, & commota
est terra.* Sunt enim aspirationes quasi subitaneæ
illustrationes, quibus subinde coruscantibus,
terra humani cordis admiratione cœlestium ex-
citata, terrena relinquens ad superna elevatur.
Quia verò celerrimè motiones istæ anagogi-
cæ peraguntur, nisi aspirans cogitationes im-
pertinentes, quæ animo sese ingerunt, reji-
ciat, aliamque protinùs substituât aspiratio-
nem, cujus additione distractio cohibeatur,
haud fieri poterit, quin mens prona ad evaga-
tionem statim ad externa dilabatur, quæ sensu-
bus objiciuntur. Hanc calamitatem in seipso
experiebatur, & sic deplorabat Augustinus
(c) *Aliquando intromitti me in affectum multum
inustratum introrsus, ad nescio quam dulcedinem:
quæ si perficiatur in me, nescio quid erit, quod vi-
ta ista non erit. Sed recido in hæc ærumnosa pon-
deribus, & resorbeor solitis, & teneor, & mul-
tum fleo, sed multum teneor. Tantum consuetudi-
nis sarcina digna est. Hic esse valeo, nec volo;
illic volo, nec valeo, miser utrobique. Satagen-
dum est itaque, ut spiritus in se ipso conclusus,*

Q 2

(a) *Vita Patrum lib. 5. libello 11.* (b) *Psal. 76.*
(c) *August. lib. 10. confess. c. 40.*

atque à distractionibus, affectuque inordinato liber exardescat sicut ignis; & suspiriis ac desideriiis piè scintillantibus seipsum benè afficiat, & Deo conjungat.

2. In hoc statu respirationis vix ultrà annum devotus exercitator detinebitur, ut Gelenius observat: (d) solet enim eo spatio emenso ad firmum intuitum contemplationis transire, ut ignem amoris intus clausum ab instantaneo motu anagogico ad ampliora spiritualis magnitudinis spatia extendat. Si quis tamen gratia abundantiori à Deo præventus & illustratus fuerit, brevissimo tempore, & ut Mystici nonnulli asseverant, intra duos menses ad magnam perveniet contemplationem. Utrum verò transire quis debeat ab aspiratione ad contemplationem, hoc inditio cognoscat: si constet experientiâ, orationes jaculatorias solito ardore destitui, & internam dispositionem ad intuitum & inhæSIONES spirituales inclinare, quasi ad quietem mentalem, non per gustum & intuitum transeuntem sed qui permanens sit, & perseverans. Sunt quidam spiritu uteri sui coarctati, quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas novas dirumpit, qui parùm memores vicissitudinis humanæ, ac inconstantis naturæ, impatientissimo desiderio ad Deum feruntur, quasi velint omnia divina quodammodo deglutire: Hi miserè decipiunt se ipsos, quia mox fatigari deficiunt, & internam animi serenitatem adeo necessariam ad contemplationem obscurant, & perdunt. Alii inconsulto statum aspirationum deserunt, ne minùs proficere videantur, quam cæteri, quos legunt, vel audiunt in altiori statu versari: & hi consilio ac humilitate carentes præcipitio proximi suat & ruinæ, quia sine duce viæ, sine ope scilicet divinæ gratiæ, per ignotas sibi semitas iter difficillimum arripiunt. Alii denique subtilioris ingenii nudis discursibus & speculationibus intellectus contenti, posse se illis Deum possidere existimant sine amore, qui nos similes Deo facit: & hi similes sunt antiquis Philosophis, evanescentes in cogitationibus suis, & colentes pro Deo suo phantasmata sua. Quælibet enim speculatio intellectus est quid humanum, quod nos in proprio carcere vincit detinet: amor autem est quid divinum, quod nos elevat, & rapit extra nos, atque in Deum transformat.

(d) Gelenius p. 1. dec. 6. art. 7. & Casselet de voluntate Dei p. 1. c. 18.

Quare Dionysius (e) Timotheum monet, ut omnia intelligibilia transcendat, & ad Cajum scribens ait: *Divine tenebre omnem abscondunt cognitionem, & si quis viso Deo, cognovit id quod vidit, nequaquam ipsum vidit; sed aliquid è rebus ejus, quæ existunt & cognoscuntur.* Cui consonans Maximus Martyr (f) *Unus, inquit, Deus: sine principio, incomprehensibilis, totam vim ut sit habens per totum, notionem quando & quomodo sit penitus repellens, ut potè nulli eorum qui sunt exrepresentatione naturali cognitus.* Qui putant aliter se posse Deum intelligere, & contemplari, parum tutâ gradiuntur viâ; solido enim fundamento pietatis destituti, cum naturalis de Deo oblectatio disparuerit, ad fallaces sæculi voluptates, miserando lapsu, revertentur.

3. Non est hoc loco omittendum, quod Joannes à Cruce in Flammâ Amoris vivâ (g) scriptum reliquit, præter aspirationes, de quibus hæcenus disseruimus, esse aliam aspirationem arcanam, occultam, & passivam, quam Deus in animâ mirabiliter producit, aspirans illi Spiritum sanctum, qui profundissimè illam absorbet, & amore sui inflammat super omnem gloriam & sensum. In centro enim animæ, quæcumque illa sit, lateat moratur Deus, sed cum discrimine. In quibusdam manet velut extraneus in alienâ domo, nihil imperans, aut efficiens. In aliis libenter habitat, quasi in propriâ domo, regens illam, & gubernans. Talis est anima, in quâ nullus jam appetitus, nullæ imagines, aut formæ creaturarum reperiuntur: huic enim se intimè Deus communicat, hanc amplectitur, in eâ quiescit, eique se ipsum revelat, cum excitando, & ad proportionem notitiæ Divinitatis ipsi concessæ eidem aspirat, illam replens Spiritu sancto, ejusque gloriâ & bonitate. Cæterùm hæc Aspiratio passiva ineffabilis est, & ab illis vix intelligitur, qui eâ felicissimè perfruuntur. Hac igitur prætermissa, quædam breviter de Contemplatione, quæ statum aspirationis subsequitur, pertractanda sunt.

4. Contemplatio propria Mysticorum sancto, & optima pars humanæ vitæ, habet pro scopo suo & objecto ipsummet Deum, ut D. Thomas (h) testatur: consistit autem in visione quadam suavi, quietâ, & amabili veritatis æternæ, quam

(e) Dionys. c. 1. myst. Theologia, & ep. 1. ad Cajum. (f) Maxim. mart. com. 1. cap. 1. (g) Joann. à Cruce in flamma amoris cantu 4. (h) D. Th. 2. 2. q. 180. art. 3. & 4.

quam sine discursuum varietate sincerè aspicit, & penetrat, ingenti amore atque admiratione, tantàque certitudine & claritate, ut faciem, sicut de Moysè dicit Scriptura, (i) Deum intueri dicatur: non quemadmodum Beati in gloria, sed minori quodam lumine, caliginoso, & fidei innixò, quæ ab eo valdè perficitur, & clarificatur. Ex cognitione verò accenditur amor, & vicissim ex amore ipsa crescit cognitio. Amor enim ignis est ardens, & lucens, & ardens in voluntate illuminat intellectum; impellitq; nos ad ibi figendos oculos, ubi est thesaurus, quem diligit cor nostrum, cuius bonitas & pulchritudo, cum sit immensa & infinita, acriores iterum amoris flammæ in corde succendit, ex quibus crescit videndi desiderium; nec ullus est finis, donec anima Dilecto adhæreat, & unus fiat cum eo spiritus in æternum. Optimè Clemens Alexandrinus, (k) *Non cessabit qui querit, donec inveniat; cum autem invenerit, admirabitur, admirans regnabit, regnans conquiescet.* Est igitur contemplatio, si latine vocis notionem respiciamus, (l) rerum occultarum consideratio, seu veritatis investigatio; Theologicè verò accepta, est terminus meditationis, sive considerationis, qui est veritatis quæsitæ, & inventæ intuitio. Auctor libri de spiritu & animâ inter opera D. Augustini, (m) sic eam definit: *Contemplatio est perspicua veritatis jucunda admiratio.* Consonat Bernardus (n) *Contemplatio est verus, certusque intuitus animi de quacunque re; sive Apprehensio veri non dubia.* Aliter Richardus, (o) aliter alii (p) Brevissime D. Thomas (q) *Contemplatio est divina veritatis simplex intuitus.* Fulsus & clariùs Jacobus Alvarez, (r) *Est liber perspicax, & certus intuitus Dei, ac rerum caelestium admirationem inferens, in amorem desinens, & ex amore procedens.* Dicitur intuitus, quia non est opus rationis discurrentis, & inquirentis veritatem, sicut Meditatio, sed opus intelligentiæ veritatem simpliciter absque discursu inspicientis. Liber autem vocatur ex parte hominis, quia liber esse debet à peccatis, ab affectibus inordinatis, & à curis superfluis; ex parte actus, quia animus à rebus

terrenis expeditus, quasi avis in aere, liberrimo motu vagatur, quocumque Deus illum fert; ex parte objecti, quia illud nudum ab imaginibus sensibilibus, vel in ipsis sibi patefactum contemplatur. Est etiam perspicax, id est clarus, apertus, & conspicuus, non in lumine gloriæ, sicut in patriâ; sed in lumine fidei, quam lux sapientiæ perficit & exacuit. Certus præterea est, licet non excludat fidei obscuritatem, quia de rebus divinis ed certiores reddimur, quò clariùs eas perspicimus. Hic verò intuitus admirationem maximam infert, quia licet objecta, quæ contemplamur, jam nobis cognita & perspecta sint, tam novo tamen & insolito modo proponuntur, ut stupenda & mirabilia videantur. Tandem contemplatio ab amore Dei incipit, & in amorem desinit: tamen enim essentialiter sit actus intellectus, principium nihilominus habet in voluntate, quia ex charitate Dei ad ejus contemplationem incitatur, & quia finis correspondet principio, finis quoque ejus est in affectu, dum in visione rei amatæ delectamur, & ipsa delectatio magis excitat amorem.

5. Multiplex est objectum, circa quod versatur contemplatio, Deus imprimis optimus maximus, ut jam supra dictum est, ejusque infinitæ perfectiones. Deinde Christus Redemptor noster, & quidquid ad illum spectat: B. Virgo, Angeli, & Sancti, eorumque dotes, & beatitudo: status Ecclesiæ militantis, & ejusdem persecutiones & triumphus: mundus iste visibilis, & omnes creaturæ, quatenus perducunt nos ad Dei cogitationem & amorem: atque ut uno verbo omnia complectar, quidquid ad meditandum astringitur, materia est quoque contemplationis, nisi quod meditatio investigat, contemplatio degustat: illa discurrit circa objectum, hæc simpliciter intuetur. Causa proxima, unde oritur, est Spiritus sanctus mediantibus donis suis, sapientiâ præsertim & intellectu. Sapientia enim confert intellectui cognitionem altissimam & simplicissimam rerum divinarum, cum quâdam mirabili suavitate, sapore, atque dulcedine. Intellectus intellectui nostro superadditur, ut res fidei intimius penetret, & subtilius apprehendat. Scientia fidei veritates manifestat rationibus capacitati nostræ accommodatis, elevatque spiritum nostrum à creaturis ad creatorem, & ab eis cor nostrum avellit, docens nos aspicere ea, quæ habent à Deo, & bonum quod per illas nobis confert. Consilium perficit mentem nostram, ut se mobilem præbeat ad dictamina Dei,

(i) Exod. 33. 11. (k) Clem. Alexandr. 5. Strom.
 (l) Cicero 1. Acad. § 4. de finibus. (m) Auctor libri de spiritu & anima apud August. c. 32. (n) Bern. lib. 2. de Consid. cap. 2. (o) Richard. lib. 1. de Contempl. cap. 4. (p) V. Maximil. sanctæ myst. Theolog. lib. 1. comment. 8. Suarez. tom. de Relig. l. 2. c. 9. (q) D. Tho. 2. 2. q. 180. art. 1. § 3.
 (r) Alvarez. to. 3. lib. 5. p. 2. c. 1.

& ut discernat in quavis occasione quid faciendum aut fugiendum sit. Pietas voluntatem exornat, & excitat in eam piam affectionem ad opera divini cultus, & misericordiae erga proximos. Neque enim otiosa est contemplatio, sed practica esse debet, & dirigere non solum ad cognitionem & amorem, verum etiam ad operandum & exequendum; quod Deus jubet. Fortitudo corroborat ad opera difficillima, vires naturae excedentia, ita ut exeamus ab ipsa contemplatione quasi leones Daemonei formidabiles. Timor denique imprimit cordi magnam erga DEUM reverentiam, & in prosperis atque adversis nos divinae voluntati perfectissime subdit. Plura de his Scriptores Mystici. (f) Dionysius Richelius (r) post dona Spiritus sancti tres adhuc causas contemplationis enumerat: fervidum scilicet amorem Dei, abstractionem mentis ab omni operatione circa res creatas, & conatum mentis ad extensionem, ac defectionem suam in Deo. Et amor quidem admirabili circulo causa simul est & effectus contemplationis, ut supra in ejus definitione notatum est. Abstractio autem pertinet ad preparationem ipsius, ut idem Dionysius alibi (u) scribit. Quod vero de conatu dicit, prudenter intelligendum est: nam contemplatio donum Dei est, quae neque industria nostra, neque labore comparari potest; quia tamen dispositivè (ut ajunt) nos circa eam aliquid agimus, ad hoc applicare conatum nostrum debemus, ut praevius dispositionibus ad eam praeparemur; abnegatione nimirum, mortificatione, puritate vitae, meditatione, jugi praesentia Dei, & exercitio Aspirationum. *Status enim divinus*, teste Hesychio, (x) nascitur in animo nostro, ex continua Dei memoria, & assidua ejus invocatione. Per vitam vero practicam, sive activam, ut ait Olympiodorus, (y) quae est veluti praevia introductio ad theoreticam, pervenimus ad contemplandam divinarum rerum sublimitatem. Ut enim tutum non est cum veste natate, ita nec cum passione aliqua Theologiam attingere, ut sapienter Climacus (z) scribit. His igitur praeparationi-

(f) Agunt de donis Spiritus Sancti Rusbrochius in Regno Deum amantium. Harphius lib. 3. p. 1. c. 10. & 11. Massut. de col. conu. lib. 4. Alvarez to. 3. lib. 5. p. 2. c. 4. Ponte in Duce Spirit. tr. 3. c. 3. §. Bonavent. in tract. de sps. (r) Dionys. Cartus. tr. de contemplatione. (u) Idem de fonte lucis c. 9. inf. (x) Hesychius Centur. 1. c. 96. (y) Olympiodor. in eccles. c. 7. v. 12. (z) Joann. Climacus gr. 27.

bus ritè praemissis, ad fores divinae sapientiae cum magna longanimitate & constantia pulsare oportet, quousque ad contemplationem ipsius, ipsa auspice, introducatur; ac tandem ad arcanam cum Deo unionem elevemur, quae est finis contemplationis, & hujus mortalis vitae suprema beatitudo.

C A P U T X.

Indicantur Auctores, qui de contemplatione scripserunt. Quotuplex ea sit. Qui ejus gradus & status? Exempla divina probationis, & patientia in desolatione. Divisio Anima, & potentiarum ejus secundum Mysticos. Hymnus ad Deum.

1. **Q**UAE de contemplatione dicenda forent, paucis verbis perstringo. Quid enim opus pluribus? Patent fontes. Omnes Mystici Scriptores, & qui de ea ex professo agunt, Richardus Victorinus libris quinque, Dionysius Cartusianus libris tribus, & aliis opusculis, Jacobus Alvarez libro quinto tertii tomi de via spirituali, Ludovicus à Ponte in suo Duce spirituali, & optime libris sex Thomas à JESU; quibus addo eximiam Christi Heroinam S. Tereciam. Ab his petenda quae hic desunt. Quod si aliquis cupit Mysticorum effata scholastico rigore examinare, Franciscum Suares consulat, in utraque Theologia versatissimum, libro secundo de oratione; & Maximilianum Sandæum in sua Mystica Theologia, & in ejusdem Clavi sive Onomastico.

2. Inter Ethnicos sapientes plures fuisse divinorum contemplationi intentos, ex scriptis Platoniorum liquet, & ex historiis. Sed, ut notat Albertus verè Magnus, (a) illorum contemplatio ob contemplantium perfectionem erat, & ideo extra intellectum minimè procedebat, cuius solius illustratione posse se ad unionem cum summo bono pervenire, neglecta curâ voluntatis, falsò existimabant. Nostra verò propter amorem Dei est, & idcirco ab intellectu transit ad effectum per amorem. Hæc dividitur in acquisitam & infusam. Acquisitam voco, quam propria industria & exercitatione, sed non sine divina cooperatione & gratia, acquirimus: Infusam, quae ex solâ gratia sive inspiratione divina pro-

(a) Albert. Magn. lib. de adhaerendo Deo c. 1.